

SZERESZTŐ
SZOKOLY VIKTOR,
(Böhárfalca I. szám.)

Megjelenik minden esztendőnkön, sokféle képpel ellátva.
Előfizetési ár: Egész évre 6 forint; félévre 3 forint; negyedévre 1.50 forint.
Előfizethető minden postahivatalnál és könyvárusnál.
Hirdetések díja: 4 hasábos postai sor 3 új forint.

KIADÓ-TULAJDONOS
sz. „ATHENAEUM,”
(Barátok-tere 7. szám.)

Az „Athenaeum” könyvkiadó-hivatalában
(Post, barátok-tere 7. sz.) kaphatók

A „Kisfaludy-Társaság kiadványai:

- Feuilleton, Szibill története. Fordította Concha Győző. 1 forint 50 krajczár.
Molière vigjátékai III. kötet. Tartalom: A Mizantrop. — A tudós n. k. — Fordították Szász Károly és Arany László. 1 — —
A Nibelungok. Fordította Szász Károly. 2 — —
Tegnér. A Prithiof—Morda. Svéd eredetiből fordította Gyűri Vilmos. 1 — —
Thackeray vig elbeszélései. — Fordította Balázs Sándor. I. II. 2 — 50
Vachott Sándor költeményei. 3. dík kiadás. 1 — —
Abonyi. A mi nótáink. Regény. 4 kötet (Lecsáll, ár.) 2 — —
Camoucs. A Luziáda. Fordította Greguss Gyula. 2 kötet. 2 — —

- Gaskell. Phyllis unokahugom. Beszély. Fordította Huszár Imre. 1 forint — krajczár.
Lósárdi Zsuzsána. Költői elbeszélés hat énekből. — Epizód a Rákóczi-korból. 1 — —
Molière vigjátékai. Fordította Kazinczy Gábor. I. és II. kötet. 2 — —
Sand. Antonia Regény. Fordította Greguss Ágost. 2 — —
Szász Károly. Két szimű. (I. Heródes II. A. lelemez.) 1 — 50
Thackeray. Esmund Herink, Anna királyné ő felsőgo ezredesének önéletirata. Két kötet, 4 füzetben. 5 — —
Tolnai Lajos. A nyomorék. Rajzok a falusi életből. 2 — —

Valamennyi

tan- és segédkönyvek

melyek a m. kir. egyetemen, a József-műegyetemen, a gymnasiumok- és reáli iskolákban, a kereskedelmi akadémián, a kereskedelmi és vasárnapi iskolákban, a fő- és elemi tanodákban, valamint a magán-tanintézetekben használatban vannak, a legnagyobb válnakokban kaphatók]

Bickel Gusztáv
könyvkereskedésében
váci utca 9. szám alatt.

13 2—2

Az „ATHENAEUM” könyvkiadó-hivatalában

(Pesten, barátok-tere 7. sz. a.) megjelent:

Az ember tragoediája.

Irta Madách Imre.
Harmadik kiadás. — Ára 2 forint.

Lázár Kálmán gr.:

A légurai.

Képek a madárvilágból. 6 gyönyörű nagy képpel.
D. sz. kötésben 5 forint 50 krajczár.

JÓKAI MÓR

„A köszívű ember fiai.”

Regény hat kötetben. — Ára 6 forint.

A „Hazánk s Külföld“ szerkesztősége számára minden levelet: mézsáros-utca, 2. szám, II. emelet Kárár Emil úrhoz, e lapok szerkesztőársáéhoz kérünk utasítani. A személyes látogatásokat is ide kérjük.

TARTALOM.

Cikkek: „Három évi fogság a patagokonál.“ *Csepeli Sándortól.* — „Vándorlások az észak-nyugat amerikai indiánok közt.“ *K. L.-tól.* — „Erdélyi képek.“ XLVIII. Cigány-temetés Erdélyben. *V. M.-tól.* — „Vilmos porosz király anyja sírjánál.“ — „Sikertelen bosszu.“ (Történeti korrajz.) Folytatása. *Deák Farkastól.* — „A gyülmölesfa-nemesítésről.“ (Vége.) *Lívay Jenőtől.* — Egy hét története. *Vadnay Károlytól.*

Képek: Guinnard uti-öltözetében. — Guinnard és társa az ár által meglepetik. (A „Patagokról“ szóló cikkhez.) — Iramszarvas vadászat a Yukon-indiánoknál. — A tanana-indiánok egy faluja a Yukon-folyam partján. (Vándorlások az észak-nyugat amerikai indiánok közt“ szóló cikkhez.) — Cigány-temetés az erdélyi havasok közt. — Vilmos porosz király anyja sírjánál.

Irodalom.

— (*Hockenast Gusztáv kiadásában*) ismét több könyv s ezek közt néhány, tágabbkörű olvasóközönség számára szánt olcsó s jó könyv jelent meg, mint:

1. „*Délvirágok*,” novellák Jókai Mórtól, szerző összes munkáinak 64. és 65-dik kötete; az egésznek ára 80 kr. ily harmadik kiadásban.

2. „*Magyarország története*“ a legrégebb időktől korunkig. A „Kis nemzeti könyvtár“ 11. és 12-ik, 600 lapra terjedő kötete: ára 1 frt.

3. „*Kisfaludy Sándor válogatott munkái*,” a „Kis nemzeti könyvtár“ 13-dik kötete. Ára 50 kr.

4. „*Történeti adomák és jellemrajzok*,” a „Kis nemzeti könyvtár“ 14-dik kötete; ára 50 kr.

5. „*Egy földgömb és egy kis csillagászati földrajz*,” írta Ballagi Károly; ábrákkal; ára 50 kr.

6. „*A magyar nyelv teljes szótára*“ Ballagi Mór-tól, 12-ik füzet; ára 50 kr.

7. *Gr. Baththyányi élete és halála*,” képekkel; ára 1 frt 20 kr.

8. „*Papramorgó Péter prédikációi*,” I. füzet; ára 40 kr.

— („*Esti órák*,”) tanköltevény a költészetről; írta Torkos László, kiadja Petrik Géza; ára 30 kr. A Kisfaludy-társaság által dícsérettel kitüntetett pályamű.

— („*A jelesebb magyar és külföldi állam- és jogtudományi munkák jegyzéke*,”) ingyen kapható Aigner Lajos váci-utcai könyvkereskedésében.

Szerkesztői üzenetek.

— *Pesten:* L. J.-nek. Ajánlott levelünknek a poszán elvezése következtében nem jelenhetett meg.

— *Bucsfányba:* Lója Károlynak őszinte köszönet az újabb érdekes küldeményért, mely mielőbb meg fog jenni.

— *Retegre:* O. S.-nak. Már több példányban megkaptuk; köszönjük az ajánlatot.

— *Sárosatakra:* G. B.-nak. Nagyon bajos a kijelölés; egyébiránt ha ez megtörtént, a szerkesztőség tagjai maguk elvégzik.

— *Szamosújvárra:* S. I.-nak. Nagyon zsenge; még nem való napvilágra.

— *M. Keresztesre:* Cs. M.-nak. Megkaptuk a végét is. Újabb írótól jobb szeretnének, mint M.-tól.

— *N.-Szombatba:* Elemérnek. Nem közölhetők.

— *Marosvásárhelyt:* Sz. A.-nak. Már rendeltetése helyén van.

— *Kassa:* Tehetségre mutat s azért szívesen buzditjuk további kísérletekre is.

— *Herédre:* A „Heti Postá“-ban jelent meg, hol inkább helyén van.

— *Pesten:* Z. K.-nak. A prózai dolgozatokat adjuk.

A kiadóhivatal üzenetei.

— A „*Hazánk s Külföld*“ keresett számai már több oldalról megküldve, a további ajánkozásokat köszönjük.

A „Hazánk s Külföld“ előfizetési feltételei:

Égész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Minden egész éves előfizető, ha csak évnegyedenként is fizet elő, 30 kr. csomagolási díj beküldése mellett megkapja „*Bem tábornok diadala*“ című, színes nyomású nagy műlapunkat; új előfizetők azon előnyben részesülnek, hogy „*Dobozi*“ „*Zrínyi*,” „*Frangepán*,” „*Hunyady László bucsuja*,” „*Huszár-bravúr*“ és „*Guyon tábornok N.-Szombatnál*“ című nagy műlapjainkat 1—1 frt 30 kr. csomagolási díj beküldése mellett kaphatják meg. Az előfizetési pénzek és postai utalványok a „*Hazánk s Külföld*“ kiadó-hivatalának, barátok-tere 7. szám, címzendők.

A „*Hazánk s Külföld*“ kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

* (*Xántus egy újabb levele*) Jávából tudatja, hogy a muzeum gyűjteménye számára egy szép indiai orszarvut (*Rinocerus Indicus*) és egy vad

ökröt (*Bos Sundaicus*) lött, melyek bőrei sok más érdekes tárggyal már utban vannak.

* (*Az akadémiánál kiűzött*) „magyar hölgyek“

HAZÁNK S A KÜLFÖLD.

Ismeretterjesztő, szépirodalmi és társaseletli illusztrált hetilap.

41. szám.

Pest, 1870. Október 13.

VI. évfolyam.

Három évi fogság a patagonoknál.

I.

(Egy párisi utazó az argentinai mezőkön. — *Méért jöttem ide?* — *Csalódások.* — *Vissza észak felé.* — *A vadonban.* — *A viadr.* — *A fáradtság, hideg, éhség, szomjúság, öngyilkossági tündölések.*)

Guinnard uti-ültözétében. (A „Patagonokról” szóló cikkhez.)

Az 1856. év első hónapjaiban, miután bejártam az argentini szövetség déli részét, láttam Carment a Negro folyam. s az argentini erődöt, a Blanche öböl mellett: európai térképeinken ritkán említett Quéquen folyam mentében, a buenos ayresi vidékeken folytatám utamat.

Az új világ ezen véghatárának meglátogatására mi okok birhattak egy párisi utazót?

Néhány szó elég, hogy ezt elbádjám.

Mint annyi sok ezer francia, a ki elhagyja szülőföldét, a la Plato folyamért én is 1855-ben szerencsét próbálni Montevideóba s Buenos-Ayresbe jöttem, hogy Párisban, a kivitel kereskedésben szerzett gyakorlati ismereteim árán mindennapi kenyeret, s a magam s öreg édes anyám részére egy kis kényelmet szerezzek, de hajh! semmi sem sikerült, sem Montevideóban, a hol a sok, s nálamnál erősebb ajánlkozóval a versenyt ki nem állhattam, sem Buenos-Ayresben, a hol havonként lázadás tört ki.

Elszántam tehát magamat, hogy az indus törzsek véghatárait meglátogatom, azon reményben, hogy itt, hol az európaiak kevésbé alkotnak telepeket, több kilátásom leend: de itt sem voltam boldogabb, mint ama nagy városokban, a mik e tájt kizsákmányolják.

Ily sikertelen bejárva Mulitá, Bragadót, Azult, Tendilt, Tapalquent, Quenquen-Grandet, az argentini határszél mindmegannyi baromtenyésztéssel, s üzlettel foglalkozó számos bérlőikkel (estancieros), nem hagyva magam a családás által leveretni, elhatároztam, hogy Rosarióba megyek, a hol a mint mondák, előbb s könnyebben boldogulhatok.

Egy Pedritto nevű olasz, ezen istentől elhagyott tájra tévedve, mint én, ajánlkozott, hogy kíséri fog; utnak indultunk tehát, az ösvénytelen mezőkön keresztül, hogy annál előbb célt érhesünk.

Hogy azon vezetőt, — a kit felfogadnunk kellett — pótolhassuk, én egy kis térképen egy utitervet készítettem, vettem egy iránytűt, s így felkészülve, erőkbe s ifjuságunkba bízva, egy kis élelmet vevén magunkhoz, megindultunk gyalog.

Tudtuk, hogy számtalan nehézséggel kell dolgoznunk, s veszélylyel szembe néznünk: de mindent kiállni képesek valánk.

1856. évi május 18-án indultunk meg. Az év ezen szaka itt a télel esik össze. A mint megindultunk, csak úgy ömlött a zuhogó zápor, csapkodva a hideg s dühöngő szélvész által Patagónia felől. E rossz idő négy napig tartott, s ezalatt sem nem vadászhattunk, sem tüzet nem rakhattunk, s nagy föladat volt biztosítani fegyverünket, a mitől függött életünk.

Negyedik este elállt az eső, a nap kisütött, egy kissé fölmelegültünk, pár óráig megnyugodtunk s az esőtől átázott kenyérmaradékunkat megettük, s így új erőhöz jutva, s uti tervünket megállapítva, tovább folytatuk utunkat, vadászva, hogy egy vadat elejthessünk. De csak lassan haladhatunk előre, a víztől borított vidéken. De eszünkünk annyira átázott, hogy a következő éjjel elvesztettük, s ezentúl meztelb kellett dacolnunk a kemény, fagyos görönggyel s metsző hideggel.

Az ötödik reggel, habár az út nagy erőfeszítésbe került, jó darabot haladtunk, a mint egy szűk, de mély, s meredek szirték közé szorult folyóra bukkantunk.

A folyó túlsó partjára jutni igen nehéz föladat volt. A nap hátralevő részét egy ily út fölkeresésére fordítottuk, a mint ide juthatánk. Már sikerült is ezt fölatalnunk, midőn jobbnak gondolók másnapra halasztani az átkelést, mert a folyó, a hol most voltunk, a viharok ellen, úgy látszék, jobb menedéket ad.

Késünkkel egy üreget ástunk a sziklába, hogy az éji nedves hideg elől ide menekülhessünk, s teljesen védve legyünk. Ez sikerült is, s tüzet gyujtva kifüstöltük, hogy a lég megtisztuljon: s e menedék úgy tetszett, hogy eltörődött, fáradt tagjainknak nyugalmat, s édes éjt biztosít.

De hajh! sohasem lehet mindenre gondolni. Mig azon valánk, hogy ily kedvező helyet készítsünk: egészen megfelejtkéznk a víz dagadó árjárva gondolni, a mi már egész nap nőttön nőtt. Alig zártuk le szemünket, s a sebes ár rögtön benyomulva, menhelyünket kiesinybe mult, hogy sírunkká nem változtatta.

Alig volt annyi időm, hogy utitársamat fölkeltesem, s magunkhoz véve fegyverünket, meneküljünk. De ez nem volt oly könnyű. Midőn első állmunkból így följlesztve, s utunkat a korom sötétségben a hullámok közt kelle keresnünk, s fegyverünket lépesül kelle használnunk, hogy a szirtre fölmászhasunk, melyet a hullámok már szintén elborítottak, s minden pillanatban ledöntéssel fenyegettek.

Kétségkívül az isteni gondviselés jött segítségünkre, a szirt csücskét elértek fegyverünk segítségével. Kárunk annyiból állt, hogy löporunk s más készleteink egy részét elvesztettük a hullámok között.

Az ily szomorú jelenségek közt kezdett éjt mély álommal végeztük be, s más napra kelve, csupán a kiállt veszélyre emlékezünk, s ez inkább fölbátorított, mint levert volna, ha két napon keresztül nem lettünk volna kitéve a legnagyobb

nélkülözésnek, s a valódi éh-halálnak, miután a dagadó hullámok nem engedék, hogy a folyam túlsó partjára mehessünk.

Csak a harmadik nap kísérhettük meg, holminkat egy csomagban fejünkre téve az átkelést; egyik kezünkkel úsztunk, a másikkal fegyverünket tartottuk ki a vízből, de ez nagy erőmegfeszítésbe került. A vizár rendkívüli rohammal oly ösvénybe sodort, a hol majdnem elveszünk, de vélegre átúszunk a túlsó partra, a nagy fáradság s rendkívüli erőmegfeszítés által teljesen kimerülve. Tüzet kellett ragnunk, hogy fölengeszteljük megdermedt tagjainkat, s megszársítuk holminkat s fegyvereinket.

Ha egy részről e sanyaru megpróbáltatások növelék bizalmunkat és erőnket, s egyszersmind a veszély megvetését: más részről visszatartottak utunkban s ezenkívül még vérző lábaink is égetőn fájtak, annál is inkább, mert nem tudtuk semmivel is megvédeni a fagy, a durva göröngyök ellen.

Délfelé mégis szárvast löhettünk. Ezt megsütöttük. Az éhség jóízűvé tette ebédünket, s e vad bőrből cipőket készítettünk. De e gyöngé fűdözet nem volt elég az éles kavicsok s szúrós tövissek ellen, s csak a nagy hideg ellen védekezé némileg sebeinket. Ezentúl már képtelenek levén gyorsan haladni, s elhatároztuk, hogy éjjel-nappal folytatjuk utunkat, nem engedünk az éhségnek, sem az álomnak mindaddig, míg célt nem érhetünk. Számításunkban csalódtunk, mert kifogyott minden élelmünk, s ezt újjal nem pótolhattuk.

Most egy oly térségre értünk, a hol csak nyoma sem volt az állatnak, vagy a növényzetnek. A föld kavicsos, salétromos, s teljesen kopár volt; az egész nap úgy telt el, hogy csak egy parányra

sem akadtunk, a mivel éhségünket vagy szomjúságunkat csillapíthattuk volna.

A mint az éj beállt, nem találva semmi menhelyet, átázva kénytelenek valánk a fehér fagyos göröngyökre feküdni. Éhségünk, szomjúságunk még másnap is növekedve, igen leverték s szomorúak levénk. A mint az éj beállt, gyötrelmeinkre nem jött álom, szemeinket a kietlen pusztaságra függesztők, szomorú sorsunk fölött rémes gondolatokba merülve.

Harmadnapra az éhség s megpróbáltatás még szomorúbb alakot öltött, az örüléshez valánk közel. Lassu lépteinket is gyakran közbeszakítá a fáradtság; szomjúságunk annyira égetett, hogy ennek lecsillapítására kénytelenek valánk a legvégsőhöz folyamodni, mint ezt a hajótörést szenvedtekről beszélik. Engedve az éhségnek, füveket s gyököket ettünk, a miket nem ismerünk, s izük kiállhatatlan volt.

Az est is így köszöntött be, és sorsunkon csak annyiban könnyítheténk, hogy a tövisből tüzet rakhattunk. E kis tűz mellé ülve, sokkal gyöngébbek levén, mintsem az éhséget s gyötrelmeket tovább eltűrhetők, erőnk s reményünk végkimerültével azon borzasztó megkísértésnek néztünk elébe, hogy gyötrelmeinknek véget vessünk. A mint fegyverünket erre készítögetk, keserűn a családi tűzhelyre, s azon kedves lényekre gondolánk, a kiket többé nem fogunk láthatni.

Ez emlékek azonnal az istenhez emelék lelkiünket, s főnhangon kiáltva nevét, ez föléleszté bátorságunkat. A kétségbeesést a végkimerültség követte, s ez éjjel elaludtunk.

(Folytatás következik.)

Csepeli Sándor.

Vándorlások az észak-nyugat amerikai indiánok közt. *)

Politikai lapok olvasói emlékezni fognak még, hogy Északnyugat-Amerika azon része, mely előbb az orosz birodalomhoz tartozott, s mintegy 400,000 angol mértföldet tesz, 1867-ben az Egyesült-Államok által 7,200,000 dolláron megvétellett, s azóta *Alaska* tartomány név alatt az Unióhoz tartozik.

Whymper Frigyes művész: „Travel and Adventures in the Territory of Alaska and in various other part of The Nord Pacific“ című s Londonban megjelent művében a legérdekeseb rajzolatokat hozza e még eddig ismeretlen földekről.

*) Mutatvány az „Athenaeum 1871-iki Nagy Képes Naptárából,“ mely pár nap mulva szokott gazdag tartalommal és díszes illusztrációkkal jelenik meg.

1866. október 2-kán indultak el — mondja *Whymper* — egy kis gőzösön és egy nagyobb bárkával a Yukon-folyamon fölfelé, a mintegy 25 mértföldnyire fekvő *Unalishlit* nevű gyarmat és indián vadászok tanyája felé, hová október 7-én érkeztek meg.

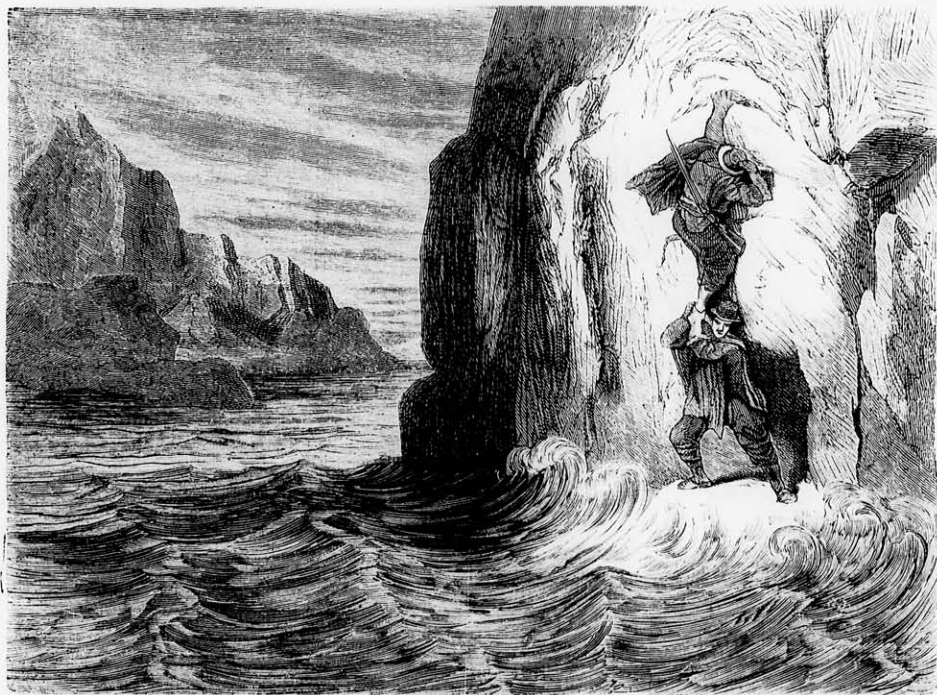
Késő ősszel levén az idő, s a Yukon egészen befagyván, *Whymper* több társával szánokon folytatta utját a *Kwichpak* vagy Yukon mentében; ő is, miként az uttörő *Sagoskin*, ennek területánál a *Malaimutok* (*Malenutok*) egy falujára akadt, melynek nevét ő is *Kavéakonak* mondja. A helyszínén vett rajzolat világosan mutatja, hogy ezen törzs és az eskimo jelleg (typus) közt némi hasonlat van; csakhogy a mi

embereink erősebbek és magasabb testalkatúak. Mindnyájan bundát viselnek.

Mulato-nál, hol az orosz amerikai kereskedelmi társulatnak fontos telepe volt, utasaink a Yukonhoz jutottak. Az ügynökség, melyet egyszersmind erdőnek lehet tekinteni, ennek északi partja mellett van; közelében Nulato-folyó ömlik bele. Az épület cölöpzettel van körülvéve, belsejében van egy nagy tér, mely udvar gyanánt szolgál, és két őrtorony. A kapuk éjjel bezárattak, sőt nappal sem volt szabad indiánoknak nagyobb számmal jönni be az épületbe. Ablaktáblákul borjú-fóka-hólya-

kat erősítnek, melyek fűzfavesszőkből kötvék és hordóalakúak. A karók közelében a víz jégtől menten tartatik és naponként egyszer a kosarak a vízből fölhuzatnak, a mikor is közönségesen telvék halakkal, nevezetesen izletes kövér pontyokkal. — Van még a Yukonban egy igen nagy fekete hal, melyet az oroszok *Nalima*-nak neveznek; husa ennek nem épen valami jó, de becses tápszerűl szolgál a kutyáknak; különben mája jóízű.

November s decemberben a hideg néha 34 fok C-ra rugott. Decemberben pedig 49 fokra. De az

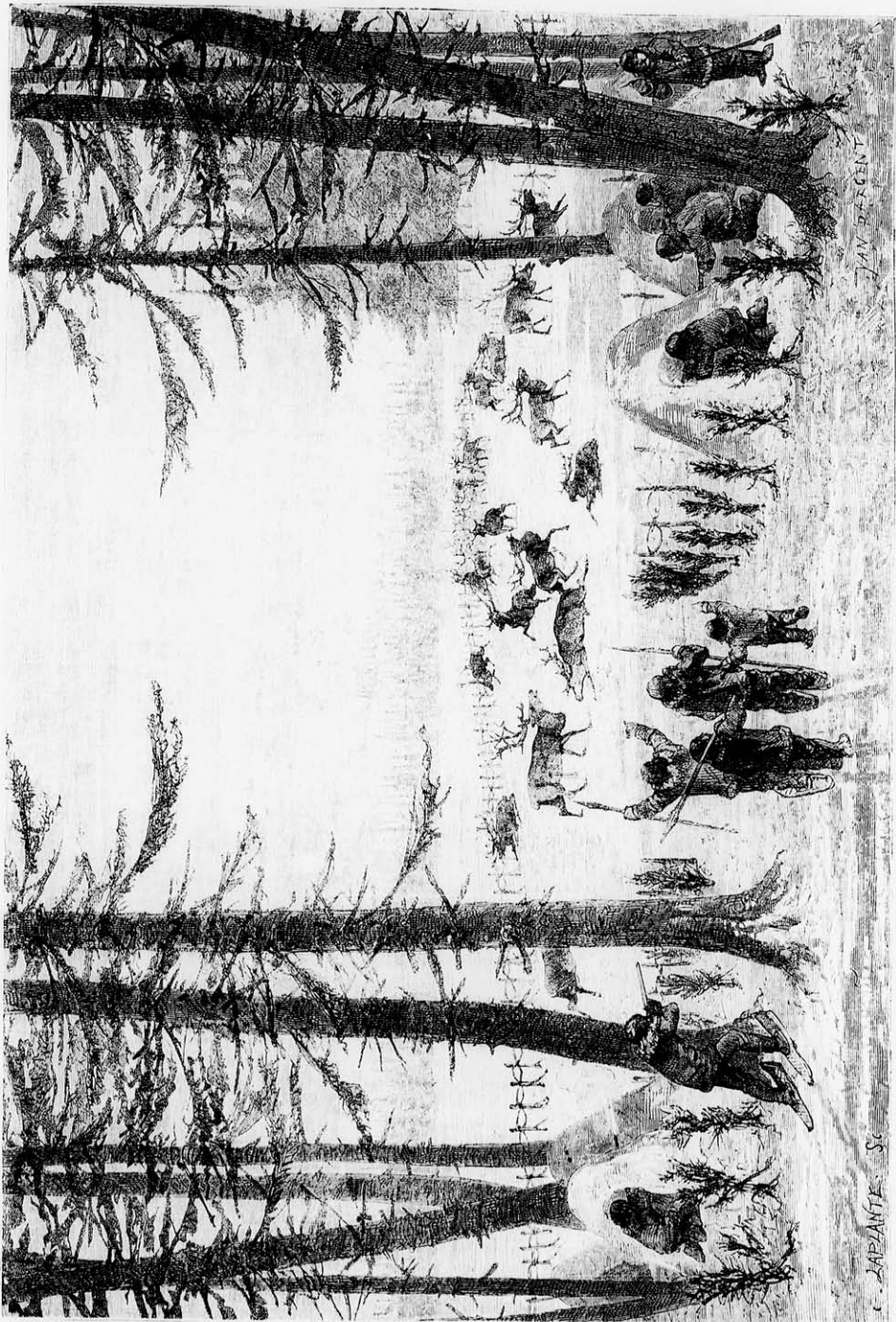

(Guinnard és társa az ár által meglepetik. (A „Pattagonokról” szóló cikkhez.)

gok szolgáltak, s a szobák novemberben, midőn a nap csak két óráig tartott, elég homályosan voltak világítva. Az időjárás zörzön volt; jóllehet erősen befűtöttek, mégis a padlattól két lábnyi magasságu ágyon meglehetősen hideg volt; a hőmérő 15°C mutatott zerus alatt, míg a szobatezőzetnél 18°C-ot zerus fölött.

Az indiánok télen is mindennap elindulnak halászatra, és mindig gazdag zsákmányt nyerne a lyukakon át, melyeket a jégbe vágnak. Mihelyt beáll a fagy, bizonyos távolban egymástól dorongokat vernek a folyók fenekébe; ezekhez kosara-

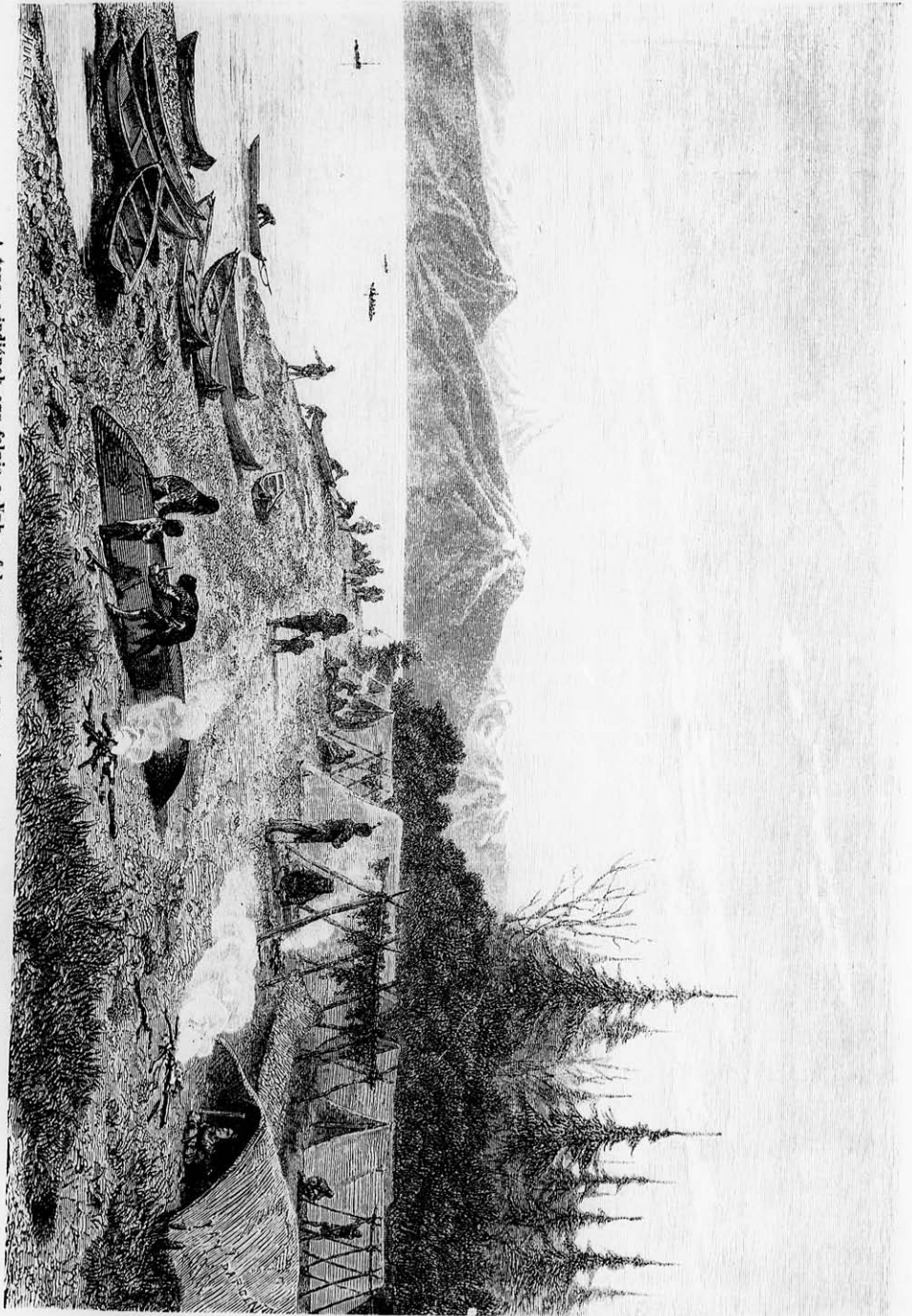
idő szép volt, a levegőben szélesend uralkodott és nem esett hó. December közepében indiánok jelentek meg; legelőször jött egy öreg főnök embereivel *Nuklukayette* faluból, mely mintegy nyolevan óra gyalogjárásnyira fekszik Nulatotól fölfelé a Yukon partján. Nyole ködmönköpönyegot hozott, melyek mindegyike 24 összevarrt nyestbőrből állott. Midőn czekért egy kabátot, egy löportükköt, néhány golyót, egy bicsakot és még egyéb apróságokat kapott ajándéku, nagyon megörült ezeknek, és meglegedettségének tanujelét adta azzal, hogy hangosan kiabálva, — mi a Yukon felső folyásá-

JAN BERGENT

C. LAPLANTE SC.

Iranszaryas-vadászat a Ynkon-indiánoknál. (Mutatvány az „Athonsaum vagy képos naptrábrából.”)

A tanana-indiánok egy faluja a Yukon-folyam partján. (Mutarvály 27. Athabascum nagy képe ismételtől.)

nál lakó indiánoknál általában szokásos, — hosszú beszédet tartott embereihez. E közben igen heves tagjártatásokat tett és többizben kiterjesztette karjait az európaiak felé. Mégszerencsésebbnek érezte magát, midőn ezután még dohányt is kapott.

Tél vége felé a Yukon felső részéhez utazásra előkészületek tétettek. Elhhez tartozik az is, hogy a kutyák darab ideig tápláló eleséget kapjanak; e célból halzsirt, halakat, húsmaradványokat, korpát és babot összekevervén s e keveréket megfőzvé, az így készített eledelt ama tehervonó állatok valóságos nyalánkságul tekintik.

A folyam közép folyásánál lakó indiánok *co-yukon*-oknak nevezetnek; törzseik kiterjeszkednek Co-Yukuk-tól Tanana-ig, mely Nuklukayette mellett a főfolyamba szakad. Mindnyájan ugyanegy nyelv tájkiejtéséit beszélik, és egyetlen egy népet kepeznek. Viseletük, melyről azonnal fölismerhetők, zekeféléből áll, mely két farkkal van ellátva, melyek egyike hátul, másika elől lóg le. Igaz, hogy némely yukonok viselnek oly bundát is, mint a malaimitok, de csak kivételképen. Az asszonyok hainka kagylókkal (dentalium) „ékesítik“ föl magukat, melyeket az oroszoktól kapnak és orporeikaiba fűrnak bele.

Ezen a Yukon felső folyásánál lakó indiánok vad természetű, hirtelen haragu emberek, kikkel az oroszoknak gyakran nagyon meggyűlt a bajuk.

A yukon-índusok halottukat egész évig gyászolják. Ezalatt az asszonyok többizben össze-gyülekeznek, jajgatván és az elhunytak jó tulajdonait dicsérvén. A gyászév végeztével ünnepélyt tartanak. Ilyet Whympers is látott Nulato-ban, mely egy elhalt gyermek fölött tartatott. Eleinte mind szomorú arcokat vágtak a jelenlevők, s a nők még hangos sírásra is fakadtak; lassanként ez azonban vig rikácsolásba ment át, majd kettő még folytonosan fölváltotta egymást, csak az anya maradt szomorú. Így táncoltak, öbögáltak s ettek ittak másnap reggelig. Különösen a gyerekek úgy kikiabálták magukat, hogy egészen elrekedtek.

A co-yukonok nem temetik halottaikat el a földbe, hanem koporsókul szolgáló ládába teszik, ezeket azután karók tetejére helyezik, s följük különböző eszközöket, mint hócipőket stb. raknak. A csontokat szorgalmasan megtartják, miután azokról a hús elveszett. De még ha körműket faragják is, a lefaragott részeket nem hányják el, hanem rongyocskába tekerve, valamely fűra aggatják.

Mondottuk már, hogy ez indiánok igen jól értenek a halászathoz, de igen célszerű módon tudják az iramszarvasokat is fogni. Oly helyeken,

melyeket eme vad látogatni szokott, nevezetesen erdőszéleken, hosszukás, gömbölyded térséget sövénynyel keritnek be, melynek egyik oldalát nyitva hagyják. E nyilással átellenben erős karózat van föllállítva, melynek egy részére hurkokat illesztenek. Mihelyt mindez megvan, megkezdődik a hajtóvadászat, melylyel az iramok a nyílt helyen át a sövénybe futni kényszeríttetnek. Mikor aztán menekülni akarván, a karók felé akarnak kitérni, agancsaikkal a hurkokba úgy belekeverednek, hogy meg nem moccanhatnak. Itt aztán könnyen prédaul esnek, míg a többiek, melyek a szabadban ide s tova nyargalóznak, szintén elővetnek. A vadászok lőshelyekül hórákásokat emelnek, melyekben löresekert hagynak, s ezek mögé állva, egész kényelemmel célozhatnak.

Ezen indiánok még nem isznak pálinkát, de szenvedélyesen szeretik a dohányt. Nők fiatal korukban tűrhető esinoságuak; az erődökön belül és azok közelében lakozók örömmest hajolnak európai szokásokra és szeretik élvezni a gőzfürdőket. Gyakran derült kedélyűek és vigak, mint a gyermekek, egymást hólapdával megdobálják és hócipőikkel meredek magaslatokról csuszkálnak alá. Gondos anyák s gyengédlen bánnak gyermekeikkel.

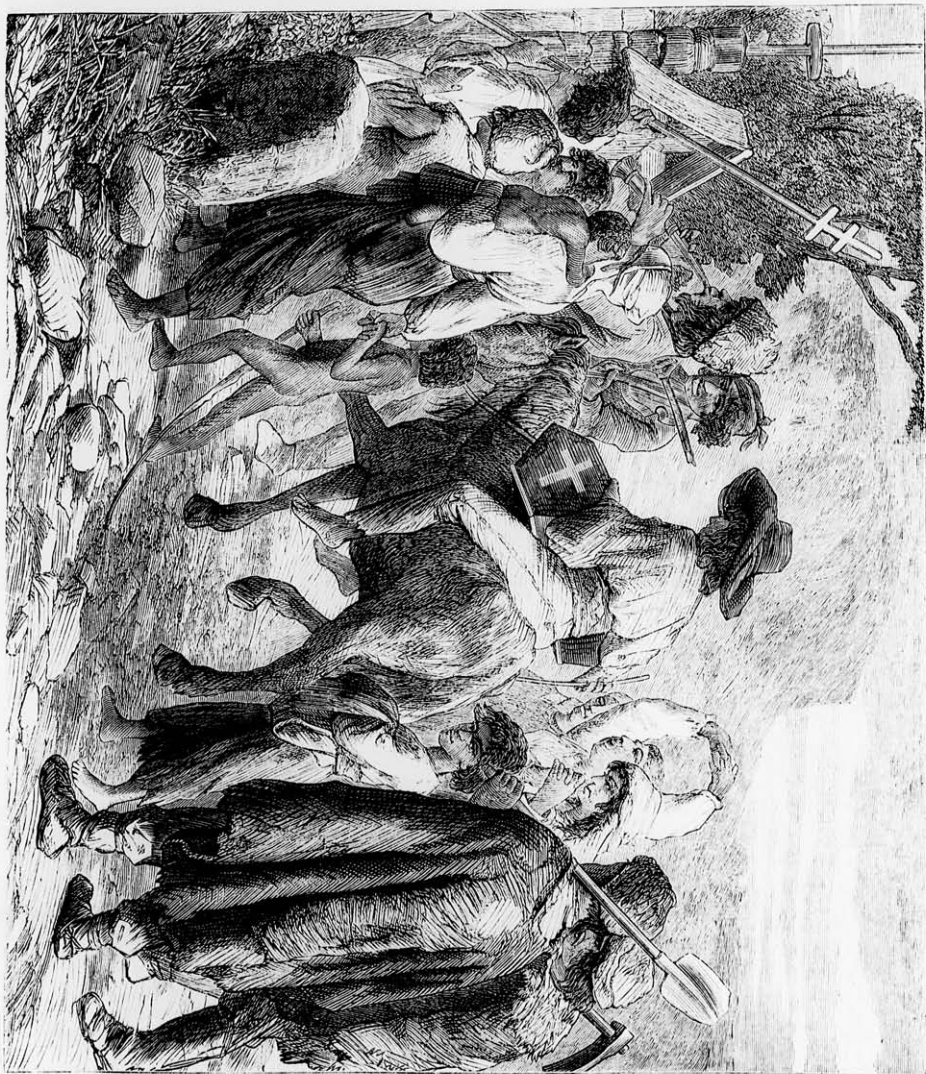
Télen az indiánok sok állatot fogdosnak össze csapdák és hurkokkal *bundliik* kedveért.

Newikarguttól északnak kezdődik a *tanana* indiánok területe; nevük a hasonlóví folyótól ered, mely *Nuklukayette* kereskedelmi állomásnál szakad a főfolyamba. Ezen falu mintegy jó 80 óra gyalog járásnyira van Nulato-tól s ennél feljebb sohasem mentek az orosz kereskedők. Nem kevésé voltak meglepetve, midőn mintegy hat éve rögtön látogatást kaptak a Hudson-öböl társulat ügynökeitől, kik a folyam felső folyásától Fort Yukon-tól indultak el utnak vizsgálódási és kutatási célból. A faluban a kereskedelmi évszak alatt a co-yukon-ok minden törzse képviselve van, különösen a newikargutok, a kotsch és kutschin ok, kik Yukon erőd közelében laknak és a tanana-k. Ez utóbbiak egész valóságukban képviselői a valódi amerikai indián jellegnek (typus), a vörös bőrnék. Arcukat különböző színekkel befestik, hosszsan leföggő hajukat tollakkal ékesítik föl; fejük hátsó részéhez egy marok vörös agyaggal rezgetyüket erősítgetnek. Rövid bőrkabátjuk van, nadrágjuk iramszarvasbőrből készült; mindkettő rojtokkal és üvegyöngyökkel van ékesítve, valamint löpörtülkeik és öveik is igen esinosan készítyék. Átalában kevély magatartásuak. Midőn utasaink a faluba bevonulni akartak, bizonyos próbát

kellott kiállaniok; az indiánok szerették volna tudni, vajjon van-e a jövevényeknek bátor szívük. Vad lármaival rohantak tehát reájuk és fegyverekkel hadonáztak, mintha komolyan akarnának viaskodni; sőt löfegyvereiket is kisütötték. Külön-

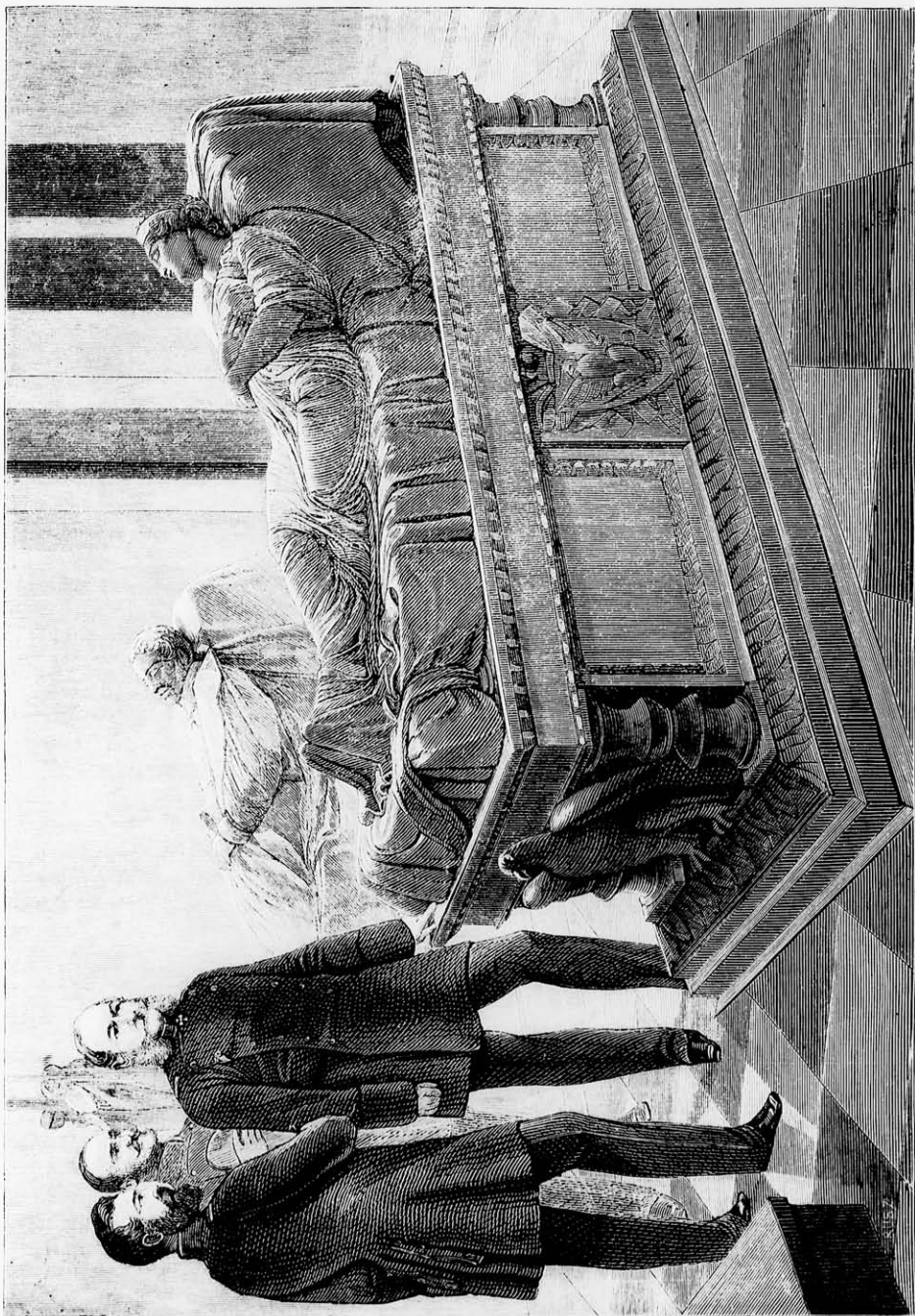
Nuklukayette környéke rendkívül gazdag vadakban, s sehol sem jönnek elő a jávorszarvasok oly nagy mennyiségben, mint ott. Nulato-tól lefelé nem mennek, s a folyamtól fölfelé is ritkák, némely példány hét mázányira nő meg. Nyáron

Gigány-temetés az erdélyi havasok közl.

ben ártatlan dolog volt az egész és nem egyéb, ünnepélyes üdvözlésnél. Az üdvözlésre az utazók válaszoltak, mire odajött egy öreg főnök, kivel már Nulatoiban megismerkedtek, és őket ünnepélyesen megköszöntötte.

az erdőkben sokat kell szenvedniök a szunyogoktól, és gyakran történik, hogy ezek kiállhatatlan szurásaitól kergettetve vízbe rohannak és a folyamban lévő szigetekhez úsznak.

Vilmos porosz király anyja sírjánál.

Erdélyi képek.

XLVIII. Cigány temetés Erdélyben.

Hogy mily költői a cigány élete, már számtalanszor megírták prózában és versben, ellenben mily prózai, szegény és nyomorult a valóságban!

Tekintsük csak közelebbről az erdélyi cigányokat! Minden faluban elkülönített „cigány-negyed“ van, a hol a cigányok; laknak tehát a cigányok ép úgy bírnak saját falu vagy város-negyeddél, mint a zsidók még maig is némely helyen. A ronda, düledező viskók, melyekben laknak, a földesurak tulajdonai. A cigányok az „ingyen lakásért“ a földesurnál aratásuk meghatározott ideig tartoznak dolgozni. Tudjuk, hogy a cigány szereti a fehér kenyeret, de nem a munkát, így bizony megtörténik, hogy az aratást sokszor az „ur“ nyakán hagyják s elmennek a tutajokon sőt szállító oláhokkal „pénzmagra“ szert tenni, s ha egyszer zsebükben van, akad azután dolga a korsmárosnak, s a korsmát addig el nem hagyják, míg csak egy fillért éreznek zsebükben.

A cigány akkor él igazán, ha a kukorica kezd érni, ekkor arat, jóllehet mit sem vetett; t. i. nem

ismervén a különbséget enyém és tied közt, más birtokáról lopkodják a kukoricát és otthon parázson sütve jól laknak, akkor azután „kutyabaj.“ A dohányzás a cigánynak elválatlan utitársa. De minthogy a dohányzáshoz dohány, a dohányhoz pénz kell, a mi pedig a cigánynál nagyon ritka; de hogy mégis eleget tegyenek dohányzati, illetőleg füstölési vágyuknak, összevágják vagy tépik a kukorica, burgonya és más leveleket, azután van „potya.“ dohány is, a mit a „fináncok“ el nem vesznek tőlük.

Az emberi életben három nevezetes alkalomkor szokás mulatságot csapni, u. m. születés-, esküvő-, és temetiskor. A cigányoknál csak is ez utóbbi alkalomkor csapnak nagy vígságot. Addig járnak földesuruk nyakára, a míg egy darab szalonnát és néhány itce pálinkát kapnak. Részegen és dalolás között kísérik ki a halottat, mely rendesen lovon vitetik ki a temetőbe. Visszafelé tánc és dalolás közt térnek.

F. M.

Vilmos porosz király anyja sírjánál.

A mostani háború alkalmából sok babonás jóslatot, a két uralkodó életéből sok magánkörméniyt említenek meg. Ily családi dolgokat jegyzünk mi is most ide a porosz királyról.

Midőn a szövetségeseik I. Napoleon ellen Lipcsénél befejezték óriási csatájukat, a porosz király visszatérvén fővárosába, legelőször is egy homályos ligetet látogatott meg, hol borostyánkőszorút tett nejeinek. Lujzának sírjára, ki meg nem érthette ezen diadalmas napot.

Ezen nap óta félévszázadnál több fölyt le s a kis sírkápolna mindinkább bucsújáró helylévé vált, mióta Frigyes Vilmost is oda temették, kinek sarkofágját ugyanazon művészi kéz díszesítette föl szobrával, mely a királyné holtan fekvő szobrát oly remekül készítette el. — Aztán idők multán ezen királynőnek második fia ült Poroszország trónján, midőn I. Napoleon gúnymása, Napoleon Lajos csak háború által véelve dynastiáját utáló népét féken tartani, a spanyol trónjelöltség ügye alatt hadat izent. Midőn pedig ütött a táborba indulás órája, ez ősz király is előbb az árnyas berket kereste föl fia és öccse kíséretében. Hogy mit mondott e sírnál, anyja sírjánál a porosz király az elhunyt unokájának, mi terveket, óhajlásokat fejezett ki: az még a történelem titka.

Charlottenburg parkjának egyik hársora végén fekszik Lujza királyné ismert és igen látogatott mauzóleuma, árnyas bokrok s gyönyörű virágágyak által környezve, esiszolt vörös gránitból, ó-görög templom mintájára építve. Az ércajtón át néhány lépeső vezet belsejébe, melynek egyik boltzata alatt III. Frigyes Vilmos s a poroszok által „felejthetlen Lujzának“ nevezett királyi pár nyugszik. Sírjaikon mindig vannak koszorúk és virágok, de azok legszebb ékességeit a Rauch által faragott szobrok képezik.

Lujza királyné a nagy politikai események iránt a legnagyobb érdekeltséget tanusította, de a kormányzásba sohasem avatkozott. Csak midőn a porosz állam becsülete és tekintélye forgott kérdésben, csak midőn I. Napoleon Poroszországot is kényszeríté addig megtartott semlegességéből kilépni, csak akkor követelte ő is, hogy védesék meg a porosz becsület.

Az ő jelenlétében, nagy Frigyes sírjánál, a potsdami helyőrségi templomban kötötte meg III. Frigyes Vilmos és Sándor orosz cár éjfél órában a francia hódító ellen azon szövetséget, mely Poroszországra nézve oly végzetlenssévé vált.

A hadüzenet megtörtént, de Napoleon nagy Frigyes monarchiáját megsemmisítette. Porosz-

ország e szomorú napjaiban csak Lujza királyné nem esüggedt. Midőn Berlinből keleti Poroszországba futva, útjában az egyik vészhiirt a másik után vette, két idősb fiához következőleg szólott: „Ah, fiaim, ti azon korban vagytok, midőn értelmétek [már felfoghatja azon nagy eseményeket, melyek minket sújtanak; ha anyátok és király-ⁿtok már nem fog élni, idézzétek vissza emlékezetetekbe ezen szerencsétlen órát s könyvezetek sírom fölött, miként én ezen iszonyu pillanatban hazánk bukása fölött könyvezem. De ne elégedjétek meg a könyvekkel, hanem eselekedjétek, fejtétek ki erőtöket!”

Az általános bomlás idején e királyné azon kevesek közé tartozott, kik a nagy szerencsétlenségben isten kezét látják s kik Poroszország szükségképeni regenerációjára, átalakítására gondoltak. Minél súlyosabban nehezedett rá a végzet, szelleme annál magasabba emelkedett. Ő, kinek magának is vigasztalásra volt szüksége, a király clesüggedt bátorságát fölélesztette s a leghetesebb emberekkel együtt működött azon, hogy bukott hazája újra szülössék, fölemelkedjék.

Egy, azon időben kelt levele családi életét vázolja, mely nagy szerencsétlenségében fővigasztalását nyújtotta. „A király — így ír, — a legjobb férfi és jobb és szeretetreméltóbb mint volt bármikor. Sokszor azt hiszem, hogy benne régi kedvesemet, vőlegényemet látom. Gyermekünk kincseink, kiken szemünk reményteljesen és megelégedve nyugszanak. A koronaherege (IV. Frigyes Vilmos) teli léttel és szellemmel; sok tehetősége van, melyek szerencsésen fejtenek és képeztenek ki. Minden szavában és érzelmében igaz, őszinte s élénksége képtelenné teszi tettetésre. A történelmet sikeresen tanulja, melyben a nagy és jó megragadja eszményi után vágyó képzelmét.”

Ezen, így vázolt trónörökös az, ki a közelebb megindított nagy háboru előtt is anyja sírját meglátgatta, s ki mint a poroszok királya emlékében egy szép jellemvonást bizonyára fog maga után hagyni: a családiasságot, vallásosságot és anyja emléke iránt való kegyeletet. — Magánéletében lehet őszinte és egyenes, hogy azonban a politikában ravasz, napjaink története bizonyítja.

Sikertelen boszu.

— Történeti korrajz. —

— Irta *Deák Farkas*. —

(Folytatás.)

Másnap kora hajnalban indult Tököli Magyarország felé, s ugyanaz nap este két szilágysági ember érkezett Telekihez, kik jelenték neki, hogy a fővezérségre őt fogják választani, és csak egy vetélytársa van, Wesselényi Pál. Teleki igen jól fogadta ez urakat s a különben fősvény ember házánál e nap óta egymást érte a sok multság; az erdélyi közvélemény aztán így jól megkészült, s tavasz vége felé közel tizezer ember indult a német ellen, pártját fogni a menekült magyar uraknak. A Szilágyságba érkezve, csakugyan fővezérnek Telekit választották, holott az ifjúság nagy-része már ekkor Tököli mellett volt, de ő háttérbe vonult s várt az igaz órára. Telekit azonban a szathmári német őrség első csatájában úgy megverte, hogy tábora eszeveszetten megszaladt és ő egy posványba süllyedve, egyik lovagesizmáját kénytelen volt a sárban hagyni. Ezt aztán a szathmáriak a város kapujára szegeztek s később Teleki háromszáz forintot váltotta ki.

Ez első esata után a magyarországi hadak töle végkép elválva, Wesselényit kiállították ki, de ő még tehetetlenebb lévén, csak járt-kelt az Érmellékén egész a Tiszáig és addig kerülte a németet.

míg Tököli az urak kívánságára elfogatta és a vezérségből letette, s ekkor egész lelkesedéssel őt kiállították ki.

Wesselényi ekkor egy pár levelet adott át Tökölinek, melyben őt értesíték erdélyi rokonai, hogy vigyázzon, mert Teleki Mihály őt úgy, mint Tökölit ki akarja játszani és megsemmisíteni, sőt hogy a német császárral levelezést kezdett, melyben igéri, hogy a menekültek vezéreit részint lekenyerezi, részint kézrekeríti s a mozgalmat lecsendesíti.

Tököli e levelek olvasására oly dühbe jött, hogy a jegygyűrűt azonnal visszaküldé Teleki nek s kijelenté, hogy vele ez életben többé semmi köze nincs.

És így állott szemben a két tábor: az erdélyi és magyarországi egymástól tartva, Teleki pedig és cimborái a szó teljes értelmében remegve. Bethlen Miklós önéletrátában szépen beszéli el, hogy mily multságos vaklármát ütöttek egy éjszaka a Teleki táborában, s hogy még őt is felköltötték, de ő csak nevette a nagy ijedséget; míg végre kisült, hogy a szomszéd magyarországi tábor népe mélyen alszik.

De e mellett a Tököli tábora mindennap szaporodott, a Telekié apadt, s Tököli egy ízben azt mondá: „nem nyugszom, míg Erdélyt attól a két-színű rókától meg nem szabadítom.“

Mikor ezt Telekinek megmondták, ő így felelt: „hamarább megmentem én őt, erdélyi jószágaitól.“

És e szavak nagyon jellemzik Telekit, ki minden politikai kérdést úgy indított, hogy teljes siker esetében őt a trónra vigye, de féltón fél-sikerrel is megelégedett s minden kérdést úgy forgatott, hogy végén egy-két gazdag embert megnótáztak s a jószágokon megosztottak és ő neki mindig tekintélyes rész jutott.

IV.

A szegény fejedelem hallván a rettenetes controverziákat a magyar táborok között, kétezer deli lovag kíséretében maga is Somlyóra ment és ott legalább látszólag a két versengő főembert kibékítette; és ennek az örömnök megünnepelésére Szilágy-Somlyón fényes vendégséget adott; és eljővén Tököli, Wesselényi 300 válogatott lovattal a vendégségre. „De annál kénytelenebb és hitlenebb vendégséget nem láttam soha,“ írja egy szemtanu krónikás. „Tököli csak saját tarso-lyából elővett kenyeret, és tiszta vizet ivott, s éles bírálatok közt hordák szőnyegre a szathmári ütközetet...“

Nemsokára Apaffy uram Telekivel együtt haza takarodott s itt Teleki elhivatván Apaffyval, hogy Tököli erdélyi fejedelem akar lenni és csak azért járkált be, hogy a fejedelem gyöngéit kitanulja s már Pekri Lőrincet, Bethlen Miklóst s a köznemességből többeket, köztük a szikszai fiúkat is elesábitotta, annyira megharagította, hogy a következő országgyűlésen kedves mulatócimboráját megnótáztatta és jószágait elvétette. Jutván Telekinek a *krakkói uradalom*.

Mert hiába, Apaffynak csak azt kellett mondani, hogy valaki fejedelemségre vágyik, s azonnal elhitte és annál hamarabb, minél inkább meg volt győződve, hogy az az egyén csakugyan inkább fejedelemnek való, mint ő maga.

Ez időben azonban már az osztrák kormány keze is láthatólag kezdett működni, s ez volt egyik főoka a Tököli nótáztatásának is.

Igy vitázott e két ember egész addig, míg nem egyikre a sír komor éje borult. A küzdelem azonban hosszú éveken át tartott s számtalan kisebb-nagyobb esemény fordult elő, melyben egymás ellen törve, s gyakran csak azért működve bizonyos irányban, mert a másik már az ellenkező uton indult: növelték egymásban a *bosszu érzetét*.

(Folytatása következik.)

A gyümölcsfa-nemesítéséről.

(Vége.)

2. *A lapozás.* Ha az alany, melyet nemesíteni kívánunk, sokkal vastagabb és erősebb, mint a nemesítő vessző (mint az ojtó ág), akkor, mivel-ez esetben a párosításnak helye nem lehet, a *lapozást* vesszük alkalmazásba.

A vadonc- vagy magonc-alanyt (tökét) a föld fölött legalább egy lábnyira átfűrészeljük az ojtó fűrész segítségével vízszintes irányban s a fűrészelés által keletkezett göcsörtös felületet éles kertészkéssel kisimítjuk.

Ekkor az ojtóágot épügy részsütösen (harántékosan) vágjuk el, mint azt a párosításnál már említettük: csak hogy e vágás előtt az ojtóágot egy ép és egészséges szem (rügy) alatt az ág beléig bemetszük, s úgy tesszük onnan az ujjnyi széles harántékos vágást.

Ha ez megtörtént, akkor az alany egyik oldalán oly széles, oly hosszú és mély bevágást teszünk, hogy abban éppen teljesen elférjen s beleilljék az ojtóág alsó része, melyet már a mondott módon e célra elkészítettünk. Azaz, hogy még érthetőbben szóljunk: az az alany vadonc vagy

magonc) egyik sima oldaláról a héjat oly szélesen vesszük le, mint minő széles és hosszú az ojtóág bevágott része. Tehát az alany bemetszésének egyenlőnek kell lennie az ojtóág bevágott részével.

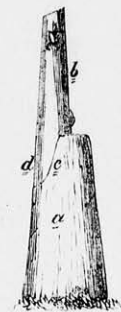
(2. ábra.)

A 2. ábra tisztábban feltünteti az egész nemesítési műtétet. Itt *a* jelenti a nemesítendő alanyt (tökét), *b* pedig az ojtóágot, nemesítő vesszőt, *c* az alany bevágását, mely egyenlő az ojtóág bemetszett részével, melyet *d* tüntet föl, minden tekintetben.

Ha elkészítettük az ojtóágot és alanyt a mondott leírás és rajz szerint, akkor az ojtóágot az alany bemetszésére olyképen illesztjük, hogy az ojtóág részsütös metszése teljesen befördje az alanyon vágott mélyedést, egyik se legyen nagyobb a másiknál.

Ha ez megtörtént, az összeillesztett két fának a 3. ábra szerint kell állani. Az így összeillesztett fát a metszések helyénél bekötözzük, bekenjük

ojtóviaszszal, s végül az ojtóág felső végét levágjuk, hogy rajta csak 2—3 ép szem maradjon. A felső vágás helyét szintén bekenjük ojtóviaszszal. Ezen nemesítési mód már kissé nehezebb s eredménye kétesebb, mint az előbbi; de ha kellő figyelemmel s ügyességgel végeztetett a lapozás, előbb vezet eredményhez, mint a párosítás.

(3. ábra.)

3. A szemzés. Egyszerű nemesítési eljárás, mely által a nemes gyümölcsfán idei hajtásáról lemetezett ép szemetet (rügyet, bimbót) a vadonc vagy magonc alanyának felhasított héja alá akkép illesztjük, hogy az vele egyesül.

E nemesítési mód alkalmazásának ideje az évnek majd minden szaka és különösen előnyösen használtatik a csontáros gyümölcsfáknál. Legfőbb ideje mégis a szemzésnek akkor van, midőn a nedvek már megindultak, azaz tavaszszal egész szent Iván napig. (Junius 24-ig.) Lehet azonban szemezni július- augusztus hónapban is, ez utóbbi hónap közepéig.

Igy tehát kétféle szemzés létezik: tavaszi és nyári; amaz éber szemre, emez alvó szemre történik. A csontáros gyümölcsfáknál főképp az előbbi, egyéb fáknál inkább az utóbbi szemzési mód használtatik.

Szemezni legjobb s legcélravezetőbb reggel és este felé. Nagyon száraz időben azért nem biztos a szemzés, mert a fa héja inkább hozzá lévén száradva a fához, ettől nehezen válik el, s az erőszakolt elválasztásnál a héj, mivel nedvtelen, könnyen sérülést kap s ez esetben hiában fáradsunk; mert az ily sérült héj alatt a szemetet meg nem fogamzik s munkánk teljesen kárba vesz. A szemzést tehát inkább reggel s este felé végezzük, a mikor kevésbé van meleg.

Szemzésre oly vadonc vagy magonc alanyokat (nemesítendő tökéket) használjunk, melyek sima héjjal bírnak s csak ujjnyi vastagságuk, melyeken a szemzés a töhöz közelebb történhetvén, a megfogamzás is gyorsabb s biztosabb.

A tavaszi szemzésnél (éber szemre) tavali, a nyári (vagyis alvó szemre való) szemzésnél pedig idei nemes szemeteket használjunk. Ezen szemek (rügyek) duzzadtak és teljesen kifejlődöttek legyenek.

A műttét, mely által a nemesítési módot végrehajtjuk, röviden következőképen történik:

A nemes gyümölcsfán kiválasztott nemesítő ág

valamely ép, duzzadt szemetete alatt ($\frac{1}{4}$ hüvelyknyire) a héjon egy keresztbevágást teszünk a fág, aztán pedig a szem körül két oldalt fölfelé egy-egy ivalaku, görbe bevágást, mely hegyes csúcsban végződjék. S minthogy az így tett keresztvágások alakja hasonlít a régi pajzsokhoz, az műnyelven (a szemetetől s paizs-alaktól) „szempaizs“-nak

(4. ábra.)

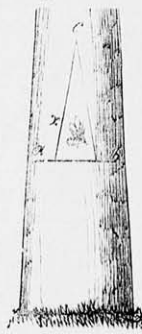
nevezetik, melynek rajzát s alakját a 4. ábra tünteti föl. Ezen $a-b$ vágás képezi az x szemet alatt $\frac{1}{4}$ hüvelyknyire tett egyenes keresztbevágást, míg $a-c$ és $b-c$ vonal az ivalaku vágást (oldalt) tünteti elő a hegyes c csúccsal.

A szempaizst, mely csupán héját képezi az ojtóág egy részének, nagy figyelemmel levesszük a fáról, ügyelve, hogy a héj belül meg ne sérüljön, midőn a fától elválasztjuk; mert sérült szemetet használnunk nem lehet, az soha meg nem fogamzik.

A héjat legkényebben elválaszthatjuk a fától a szemző-csont segélyével, melyet a héj alá feszítünk s így gyöngéden vele fölemeljük a héjat a fáról sérülés nélkül.

Ha a szemetet ilyképen elkészült, még gyorsabban elkészíthetjük a műttetre a nemesítendő alanyt. Ugyanis az alany (vadonc vagy magonc tőkén) sima héján, a töttől mintegy lábnyi magasságra, egy keresztvágást teszünk, melynek közepéből fölfelé függőlegesen szintén a héjon egy hüvelyknyi hosszú bemetszést teszünk; hogy e két vágás vagy fordított „L“, vagy pedig egyenesen álló „T“ alakot képezzen.

A keresztvágások sarkainál a szemző-csonttal a héjat kissé fölemeljük és a szempaizst úgy alája illesztjük, hogy a szempaizs alsó átvágásánál a héj széle tökéletesen ráfeküdjék az alany héjának keresztátvágására; azaz amaz az alany héjával minden ponton összérjen, mint azt az 5. ábra mutatja.

(5. ábra.)

(Az 5. ábra a már kész szemzést tünteti föl a bekötözés előtt. Itt $a-b$ vonal az alanyon tett keresztvágást tünteti fel, melyre rányugszik a szempaizs alsó héja.)

A mint a szempaizst az alany keresztvágásába, a felhajtott héj alá helyeztük, az alany felhajtott héját kissé a szempaizsra lenyomkodjuk és a szemetet vászonszalaggal vagy hánccsal bekötözzük keresztelő alakban, hogy az egészről csak a szem,

(rügy, bimbó) és esetleg a levél álljon ki szabadon. A metszéseket egyobútt földnie kell a köteleknek.

A kötözés ne legyen tulságosan szoros és feszes.

Igy történik különbség nélkül a szemzés; akár alvó, akár éber szemre legyen is alkalmazva.

Csupán arra lehet kissé figyelmet fordítani, hogy nyáron, ha a héj nehezebben válik el a fától, a nemesítő ágon a szemet levételénél nemesak a héját vesszük le; de a fába is belemetszünk s egy kis darabot a fából is metszünk a szemzethez. A szempalást aztán így illesztjük az alanyra, mert így a csira a szemzeten nem sértezik meg s a műtét is gyorsabban eszközölthető. Csakhogy az ilyeszeri szemzés lassabban és későbbben ered meg, mint az, melynél a fába bele nem metszünk.

A bekötözés ennél is úgy történik, mint a fentebbinél, keresztelő alakban.

4. A *sipozás*. Egyszerű nemesítési műtét, mely hasonlít a fűzfasip készítéshez; úgy, hogy a ki tud fűzfasipot készíteni, az bizonyára e nemesítési műtétet is tudni fogja.

A sipozás nedv-áradatban eszközölhető csupán; midőn tudniük a fa héja könnyen és sérülés nélkül elválik a fától. Továbbá az alanynak és nemesítőágnak egyenlő vastagságúnak kell lenni, hogy egyiknek a héja a másiknak sima fájára tökéletesen ráilljék.

A sipozásnál a nemesítő ág héját egy ép szem (rügy) alatt körülvágjuk, be az eleven fágig; úgy szintén köröskörül bevágjuk a héjat a szemet fölött is, de itt a fát is átvágjuk egészen. Ekkor egy csavarintással levesszük a héjat a nemesítő ágról.

A levett héjgyűrűt képezendi itt a nemesítő részt.

Az alanyánál, — melynek a nemesítő ággal körülbelül egyenlő vastagságúnak kell lennie, —

a héjon szintén ily bevágást teszünk az eleven fágig, de a fa megsértése nélkül; s a héj-gyűrűt levezesszük róla, melynek levétele nem igényel nagy figyelmet, minthogy az alany héját nem fogjuk használni.

Ekkor a nemesítő héj-gyűrűt az alanyra ráhuzzuk nagy vigyázattal; de úgy, hogy a héj az alany sima, meztelen fájára teljesen ráilljék s ráfeszüljön. Azaz ne legyen rajta se tág, bő; se szoros vagy szűk. Alul pedig a héjaknak egymást minden ponton érinteniök kell. Ellenkező esetben, ha tudniük a gyűrű nem illik teljesen az alanyra, az egész műtét nem ér semmit; mert soha meg nem fogamzik s fáradságunk kárba vesz.

Még egy nemesítési műtét van hátra az ismertebbek s gyakrabban használtak közül; melyről azonban tán később egy egészen önálló cikkekében fogunk bővebben szólni. Ez az *ékezés*.

Most csak azt kívánjuk még a fentebbiekhez hozzáadni, hogy az ojtványokat, a nemesített fászekákat egyenként ellátjuk kis deszkatáblákkal, melyekre föl legyen jegyezve a nemesített fa neve, faja és száma.

Ajánlatos az ojtványokról, a nemesített fákról egy kis kertészeti jegyzőkönyvet vezetni, melybe a nemesítés ideje, módja, az alany kora, a nemesítő ág, vagy szemet neve, faja, neve és száma be legyen jegyezve.

Az így nemesített fákat pontos ügyelet alatt tartjuk; kigyomláljuk körülük a gázt, fűvet, gyomot, és gyakran megöntözzük őket, főleg száraz időben, s mielőtt megfogamzoztak.

A többi teendőket részint már leírtuk korábbi cikkeinkben, részint úgy is közöltetnek a „Heti Posta” tárcájában a havi „Kertész-naptár”-ban; azokról tehát itt hallgatunk.

Lávay Jenő.

Egy hét története.

(Okt. 10.)

(VK.) „Habemus papam!” mondhatják végre a nemzeti színháznál. Épp egy álló estendőre volt szükség a felelős kormányának, hogy véglegesen betöltse azt a helyet, melyet a művészet érdekében egy hónapig sem kellett volna üresen hagyni. Sajátlag nem is hagyták azt üresen, sőt nagyon is sokat ültettek rája: triumvirátust két ízben, közben pedig egy pünkösdi királyt; de minde csupa ideiglenes próbálkozás volt, melynél csak az tűnt ki, hogy a sok szakács sehol sem sózza el úgy a levest, mint a műzsák asztalánál.

Végre azonban a belügyér is fölébredt abból a

merev álomból, melybe a színházi enquéte alkalmával mondott „fényes” megnyitó beszéde után merült, s épp az öreg Radnótfáy halálának évfordulónapján erősítő ténynyé a hivatalos lap azt a hírt, mely szerint báró Orczy Bódog lép az intendánsi székbe.

E kinevezésben már előre is mindenki megugrott. A páholy szereti, mert báró, a sajtó üdvözi, mert a művészetet akkor is kedvelte ápolta, midőn falusi magányában meg sem álmodta, hogy a „Renegát” szerzése „gradus ad Thaliam.” A közönség végre — ez a főtényező, melyet azonban eddigelé

a legkevésbé vettek — azt gondolja: a régiek után csak jobb jöhet.

A művészet kedvelése kiváló vonás a báró Orczy-családban. Volt köztük már a régi világban egy igazi magyar szellemű költő, volt azóta is sok műbarát és zeneapoló, s van most is egy bárónő, ki az ismeretes imakönyvet oly szín- és ötletgazdag illusztrációkkal látta el, hogy ez a könyv a külföld ilyenemű legszebb termékeivel is bátran versenyezhet. Az új intendáns pedig, ki néhány év előtt egy philharmoniai hangversenyen maga igazgató dalművének nyitányát, már akkor meggyőzhetett mindenkit arról, hogy a zenére nem csak kedve, hanem hivatása is van. S a kik közelebbről ismerik, hozzá teszik azt is, hogy a zeneköltés nem tette egyoldalúvá, mert csak oly élénk érdekeltséggel estíggött az irodalmon és a drámán is. Műértelmén tehát nem lehet kételkedni; csak, hogy az igazgató szekere nem csupán ez egy, hanem legalább is négy kereken jár, s ha csak egy hiányzik is a négy közül, a szekér könnyen fölbillen. A műértelmhez szükséges még: az erély, emberismeret és báni tudás a „genus irritabile”-vel. Innen van, hogy gyakoribb jelenség a kintnő művész, mint a jó igazgató. Például Bécs mindig tudott fölmutatni jeles, sőt bevégzett tehetségeket a színpadokon, de Laubé-ja nem volt még csak egy, habár ott sokkal könnyebb, mert a műtagak el vannak választva, s az igazgató idejét nem veszi igénybe az a nehéz gond, hogy mint tartsa meg a helyes egyensúlyt a szavaló és éneklő muzsák közt, kik az égből eredtek ugyan, de a földre jutván, mindenségy eredetük és ikertestvérségük dacára is, szeretnek civakodni az elsőbbség fölött.

Egy francia király elve volt: új embereket alkalmazni, mivel azok rendszeren teljes erejükből igyekeznek bizonyítani, hogy megérdemlik az előkelő polcot, melyre jutottak.

A báróról is hiszszük, hogy a „homo novus”-ok e nemes beeszágyával bir. Mi — megvalljuk — szeretjük benne azt is, hogy fiatal, mert nem féltjük a színpalok Círcéitől, és tudjuk, hogy a színháznál oly munkára van szükség, melyet csak az bírhat meg, ki még nem fáradt bele az élet egyéb dolgaiba. Elég baj volt eddig is, hogy az igazgatói széket sokszor nyughelynek, a „sine cura” alkalmas polcának tekinték, s olyanokat helyeztek bele, kik uralkodtak ugyan, de rösteltek kormányozni.

Tanácsokat osztogatni az új intendánsnak épp oly izetlen, mint fölösleges volna. Mindenki ismeri e „esalfá tenger” zátonyait és szirtjeit, s ha jó kézben van a sajka evezője, bizonyára ki tudja

kerülni azokat; míg ha gyöngye a kar: akkor a legjobb tanács sem használ többet a szentelt viznél. Különbön is lesz elég tanácsadó, miután nálunk a színház is olyan, mint a politika: mindenki azt hiszi, hogy ért hozzá. Az igazgató azonban jól fogja tenni, ha nem fogadja el a másoktól kínált falábakat, hanem a maga ép lábán jár. Rövid időn kiismerheti, hogy kik azok, kik a művészetet nemes hévvel, és azok, kik a művészetben csak a maguk önzését szolgálják; rájöhet a magán-érdekek szövevényeire is, melyek néha furesán ágaznak ki a sajtóból a színházba s a színházból a sajtóba; megismerheti a mosolyok, szívélyeskedések és ajtónyitások hátsó gondolatait — szóval tisztába jöhet a térrel, melyen regenerálni, s az emberekkel, kikkel működni kell.

A munka nehéz lesz s időbe fog kerülni. Egy tabula rasara könnyű írni, de a nagyjából kifaragott s elrontott szobornak művészi alakot adni — ez már súlyos és sok kombinációt, sok időt igénylő fáradság. Sokat kell pótolni, a mi hiány maradt, és sok fölösleget, a mi megvan, elhárítani. S végre az egészbe tüzet, lelket lehelni, hogy valóban éljen és valóban hasson. Egy új fejezetet kell kezdeni a színház évkönyveiben, azzal az elvvel, hogy a színészet mestersége a színészet költészetévé emelkedjék. És ha e fordulatnak kedvező jelei fognak mutatkozni: akkor csakhamar újra éled minden: a színészek buzdlitni fogják a költőket, a költők pedig új művekkel a közönséget, s a színház a lelkesedés csarnoka lesz megint, mint volt már egyszer valaha, hanem pedig csupán megszokott szórakozási hely, a hová az utósó évtizedben hanyatlott, miután az égi tüzből oly sokaknál lett konyhatüz!

Mi hiszünk e fordulat lehetőségében, s óhajtuk, hogy B. Orczy Bódog — ügyeszeretetének és ifjú erélyének egész hevével — e célra működjék.

Szeretnénk hinni a budai magyar színészet jövőjében is, — mert Budavár ez idő szerint igen fontos állomás, — hanem a tények nem engedik. Aradi oly drámával (Hegedűs L. „Hazatértek” című munkájával) nyitá meg az időnyt, melyben elárulta, hogy mily feszült viszonyban áll a műzélessel, és oly társasággal, mely — egy pár jó tag dacára — aligha fogja kielégíteni a budai művelt magyarság igényeit. Igaz, hogy legnehezebb az első lépés: de az is igaz, hogy egy színigazgatónak mindjárt az első alkalommal kell megragadni a közönség érdekeltségét; mert ha lépésről lépésre akar hódítani: akkor nehezen boldogul és könnyen megbukik.

A sajtó — szokása szerint — előre figyelmez

teté a kormányt, mint a mely a budai társulatnak segélyt ad, hogy egyszersmind gondoskodjék oly igazgatóról is, ki fenn tudja tartani e helyen a magyar színészetet: a kormány pedig — szokása szerint — nem vette figyelembe a helyes intést. Megeshetik tehát, hogy ezuttal is úgy vetett (t. i. segélypénzt), hogy nem fog utána aratni — eredményt.

Szeretnők különben, ha Aradi megcáfolná kétkedéseinket. Van hozzá elég tere a színpadon, s elég ideje — minden este. Ha jó tagokkal jó műveket adat: akkor a magyarokban ma már eléggé bővölködő Budavárból minden este elég nagy közönséget láthat. Neki könnyebb, mert nem áll oly színház élén, melynek hivatása műintézetté válni, s eleget tesz, ha jóízűn tudja mulatolni közönségét elmés bohózatokkal és dallamos operettekkel. Csak úgy ne folytassa, a hogy kezdé; mert divatból kiment siralmas drámákon senki sem kíván többé keseregni, sem pedig a vak lányok visszanyert látásán csodálkozni.

Hanem sietnie kell a javítással, mert nyakunkon az időny. A társaságok már gyülekeznek, a szobaélet kezdődik, a theás kanna újra visszanyeri vonzerejét s a hosszú estéken a színház és zene szükségét pótolnak.

A redoutban már megvolt a zeneidény nyitánya: egy valóságos „lamentabile.“

A Fama, mely mai nap oly teljes készséggel fütkos a nagyszájú Reclam szolgálatában: beszélt egy bájos „női zenekarról,“ mely Bécsből, a „Musikstadt“-ból jó, sziveket hódítani és tenyereket hozni mozgásba. De a világ kezd okos lenni, s nem akar megcsaltni. Szombaton este tehát, midőn a redout kis termébe léptünk, hogy meghallgassuk a női zenekart, mely valami „új a nap alatt,“ legelőször is magát a termet hallottuk kongani az ürességtől. Még a fáradhatlan ingenyjegyesek is másfelé néztek, engedve egy ösztönzeri sugaltnak, s az egész teremben három kritikust láttunk, kik csakhamar egymásután szökdöstek el. Négy-öt szék-sor azonban megtelt könnyen-hívőkkel. S nézni csak volt mit, de hallani — ez az óra nem a fül gyönyörére született. Hat fiatal lány lépett ki. Középen Weinlich Jozefina k. a. csinos fürtös fej, művésznőileg forgó szemekkel, otthonos kézrúgásokkal s gyakran hamiskodó hegedűvel. Mellette egy kedves nyirott fejecske, a másodhegedűvel, szerényen, mintha engedelmet kérne, hogy gázfény elé lép. Aztán egy kis leányka leeresztett hajjal, s kezében a nagy gondonkával,

mely két fejjel nagyobb nála. S még három lány: valódi sváb typosok, hosszú arc, szőke fürtös fej, hideg kifejezés. Mind a hatan egyszerű fehérben, piros szalag a derékán, egy szál virág a hajban. Ime, leírtuk megjelenésüket, miután ez volt a legérdekesebb. A mi zenéjüket illeti: az „Orpheum“-ban pipaszó mellett bizonyára hálásabb publikumra találtak volna, mint a redoutban, hol nagy zene-művészek kényezteték el az embereket. Hiszen szó sincs róla, hogy a Gounod-féle „Romeo és Julia“ egyveleget, a Tell-nyitányt s a Mendelssohn „Gondolázását“ elég ügyesen játszották, de ugyanezt megteszik a mi tányérozó népzenezeink is a vendéglők asztalánál, még több eredetiséggel, a nélkül, hogy primásuk és legfiatalabb tagjuk egy hegedű- s gordonka-solora vállalkoznának. Weinlich Jozefina k. a. nagy tüzzel forgatta vonóját és (valljuk be: szép) szeméit; de hiába, a hamis hangok mellett a szemek játéka is kárba ment; az a kis leányka pedig oly sok buzgalommal és oly kevés sikerrel birkózott ellenfelével: a gondonkával, hogy szinte szeretők volna elvenni tőle, látva, hogy úgy sem boldogulhat vele. Zenedei vizsgán bizonyára megtapsoltuk volna, mert adott néhány szép hangot s mindenesetre lehet belőle (ha nagyobbra nő) valami; de a redoutba nem remélni, hanem élvezni járunk — s így a kedves kis leányka számára is későbbre tartjuk fenn a tapsokat.

A közönség majdnem oly elégtelenül távozott, mint némelyek a városi fenytőtörvényszék terméből, hová néhány nap előtt halálítéletet mentek hallani, és aztán azt hallották, hogy Karagorgyevits hereceget és vádlott-társait „bizonyítékok elégtelensége miatt“ fölmenték. Kétségkívül nem mindennapi jelenet lett volna: látni egy volt-fejedelmet, egy reszkető fejt, ősz embert meghajolva a halálítélet sulya alatt; hanem lát a törvényszék a legjobb akarat mellett sem szerezhető meg e ritka látványt, miután nem volt rá kézzel fogható ok. A világnak joga van tovább is kételkedni, gyanakodni, pálcát törni; hanem a törvényszéknek meggyőző bizonyosság kell. S ily bizonyosságok hiányzottak e nagy pörben, melyre annyi tinta folyt és annyi papír fogyott.

Mondják, hogy a hereceg többször mondá az ítélet után: „Nem csalódtam, ebben az országban az igazságot mindennél többre becsülik!“ S valószínűleg sajnálkozva gondolhatott rá, hogy huszonkét év előtt vérszomjas szerzésánokat küldött ez ország fiai ellen!

pályadíjaira ez évben valamivel több mű érkezett, mint máskor. A logika kézikönyvére hármalt küldtek, a bölcsészeti embertanra kettőt, a Róma történetére egyet, a vegytani kézikönyvre kettőt, a népszerű légtünettanra egyet, s az ásványtan alapvonalaira is csak egyet.

* (*Magyar tudományos akadémia.*) A pályázni kívánókat figyelmeztetem a Vitéz-féle akadémiai pályázatra („Magyarország közséntelegei leírása”), melynek határideje 1870. nov. 1-jén lejár. Pest 1870. okt. 6. Arany János, főtitkár.

* (*Halálhíradás.*) Kabos Imre, a szilágy-somlyói kerület képviselője, e hó 3-án elhunyt Tasnádon, hosszas betegsége után 40 éves korában. A boldogult a 48-as párthoz tartozott. Földi maradványait végső kívánsága szerint széplaki lakására vitték s onnan a bályogi sírkertben nyugvó szülői mellé f. hó 6-án temették el.

* (*Zeneészeti körökben*) ez idő szerint Liszt Ferenc ithonmarasztásának ügye a főkérdés. Arra akarják rávenni a magyar papságot, hogy alapisron részére Magyarország r. kath. egyházi zenéjének főigazgató állomást, Liszt művészi állása a papság ily intézkedését valóban meg is érdemelne.

* (*Egy magyar zeneszerzőről.*) Gobbi Henrikről nagy elismeréssel szól a lipcsei tekintélyes „Zeitschrift für Musik” című szaklap. Tízetesen ismereti magyar sonátáját, s Gobbit a legkiválóbb tehetségek közé sorozza.

* (*Dora D'Istria.*) kinek neve nálunk is ismeretes, közelébb egy terjedelmes értekezést irt a magyar költészetéről „Poesie populaire des Magyars” cím alatt a „Revue de Deux-Mondes”-ban.

* (*A léghajók*) a jelenlegi háború alatt mind nagyobb szerepet játszanak, mert napról-napra többen használják utazásra is. Így egy távirat okt. 8-ikáról azt tudatja, hogy a köztársasági kormány egyik tagja: Gambetta léghajóval Párisból Amiensbe érkezett s onnan Tournais utazott.

* (*A bécsi festészeti akadémián*) Mészöly Géza fiatal festész, kit a képzőművészeti társulat kiállításából már ismer a fővárosi közönség, közelébb aranyérmert nyert. Lenau egyik költeményéhez kellett illusztrációt készíteni és sok versenyző közt ő vivta ki a kitüntetést.

* (*Vajda-Hunyadra hírvák*) a m. történelmi társulatot azon alkalomra, ha a várépítés be lesz fejezve, hogy az ott tartsa egyik vidéki gyűlését. A 14 tagból áll megyei bizottmány gondoskodni fog, hogy addig a megyének saját monographiája elkészüljön.

* (*A római népszavazás.*) Az egyházi államokban e napokban történt meg a népszavazás azon kérdésre, hogy Olaszországhoz akarnak-e csatlakozni. Az összes eredmény következő volt, 167,548 beirt szavazó közül 133,681 igen, 1507 nem, 103 üres szavazó-cédula adatott be.

* (*Az örmény nemzet kétszázados jubileuma Erdélyben.*) A szamosújvári képviselőtestületnek szept. 27-én tartott ülésében Simay Gergely polgármester egy, az örmény nemzet életében korszakot alkotó mozzanatra hívta fel a gyűlés figyelmét. 1872-ben, tehát két év mulva telik be ugyanis két százada, hogy az örmény nemzetnek

egy töredéke ez ország határai között keresett menhelyet, s találta fel új hazáját. Ennélfogva indítványozza: 1-ször, hogy 1872-ben egy annak idején meghatározandó napon ezen kétszázados örömmünnepe Szamosújvárról kellő méltósággal tartassék meg, s e végett a közgyűlés kebeléből azonnal egy bizottság küldessék ki; 2-ször, hogy tízessék ki egy határozott összegben pályadíj Szamosújvár város történelmének megírására, e város keletkezésétől kezdve napjainkig. Mindkét indítványt a gyűlés örömmérettel fogadván, egyhangulag határozattá emelte, s egyszersmind a pályadíjra nézve 100 darab aranyban állapodott meg. Az ünnepély programjának elkészítésére pedig egy többtagu bizottság lón kinevezte.

* (*A zongora-királyról.*) Schumann Klára aszszony, hir szerint, Berlinben szándékozik állandóan megtelepülni, s beszélik azt is, hogy a királyi konzervatoriumban a zongorajáték tanárának fogják kinevezni. E szándék azonban aligha valósúlhat, mivel a híres művésznő nagyot hall, s e hiány, ha nem akadályozza is művészetének gyakorlásában, de tanítónői tevékenysége elé bizonyára sok nehézséget gördítené.

* (*Két új tehetség*) tünt fel közelébb Veszprémben: Vogrits Miksa zongoraművész, kit Kletzer Feri mutatott be a közönségnek, és Pápay Viktor, kit műfaragásnaival annyira felkeltötte a figyelmet, hogy Ranolder és a többi főpap pártfogásuk alá vették s utaztatják.

* (*A pápa még mindig*) a vaticanba zárkózva marad. Még ki nem ment, sőt ki sem fog menni belőle. Fogolynak tartja magát. Különbön egészséges és komolyan elhatározta, hogy el nem fogad semmit az emberektől, sem a Leonine városrészt, sem más egyebet.

* (*Császármetszés egy nyulón.*) A „Pécsi L.” írja: D. ur e napokban többekkel vadászik mevében, egy igen kövér nyulat lőtt. A vadászok előtt gyanusnak tünt fel az állat terjedelmes volta s felmetszék hasát, melyben két élő nyulfiut találtak. A fejbőlött anyának — mely még a császármetszés előtt kiadá páráját — ikrei élnek s igen jól érzik magukat D. ur ápolása alatt.

* (*Hirlapp-táristika.*) Ausztriában és Magyarországon 1864-ben 29,036,000 hirlapppéldányt hordott szét a posta, 1866-ban (a háború miatt kevesebbet) 28,403,000 példányt, 1868-ban már 34,600,000-at és 1869-ben 52,650,053-at. E számból esik Alsó Ausztriára, illetőleg Bécsre, 21, Magyarországra 13^{1/2}, Csehszázagra 7, Galiciára 5, Tirolra, a tengerpartvidékre, Stájerországra, Morvaországra 1—1 millió.

* (*Nevelőnekek*) vagy correpetitornak ajánlkozik egy 4-ed évi jogászi, gimnasiumi tanuló vagy kisebb gyermekek mellé, Pesten, — szerény föltételek alatt, — a folyó tanévre. Levelek e cím alatt intézendők: „A+M+Z. jogásznak, Pesten, az egyetemen.”

Sajtóhírb. Lapunk 40-ik számában, a 635. lap első hasábján a 12-ik sorban ez áll: ... „az olvasó szemre való szemés alkalmazható, — e helyett: „az olvasó szemre való szemés stb.”

HOLLÓS J.

fehérnemű-, vászon- és uri-divatnemű raktárának Pesten,

Dorottya-utca 10. szám.

A legártésabb chifon-ingek sira mellé, 1,60, 2, 2,30, 2,50, 2,80, 3, 3,30 egész 3 fűt 40 krig.

Ugyanolyan vászonmellé, 3,80, 4, 4,50, 5 fűt 40 krig.

Ugyanolyan szép hos zakás 2,50, 3, 3 fűt 50 krig.

Ugyanolyan vászonmellé, 3,50, 4, 4,50, 5 fűt 40 krig.

Ugyanolyan keresztés mellé, 3, 3,50, 3,80, 4, 4 fűt 50 krig.

Ugyanolyan vá zo mellé, 4, 4,50, 5, 5,50, 6, 7 fűt 40 krig.

Ugyanolyan elegáns csipkézett mellé, 3, 3 fűt 50 krig.

Ugyanolya fehérek, színes szegélyeztetel 3 fűt.

Ugyanolya színesek 1,50, 2, 2,20, 2,40, 2,50, 3 fűt 40 krig.

Ugyanolyak, mindegyik inghez külön 2 gallérral 2,60, 3 fűt 40 krig.

Ugyanolyak oxfordból 2 gallérral 5 fűt. (angol féle)

Vászon-ingek a legjobb rumburgi és hollandi szelyből 2,

2,30, 2,60, 3, 3,50, 4, 5, 6, 7, 12 fűt 40 krig.

Ugyanolyak keresztés és mellé 4, 4,50, 5, 5,50, 6, 6,50, 7, 7,50

8, 15 fűt 40 krig.

Ugyanolyak himzett mell-fodorral Jabot és caroval egészen

vászonból vagy chifonba betéve 4,50, 5, 5,50, 6, 7, 7,50,

8, 9, 10, 12, 15, 20, 25 fűt 40 krig.

Női ingek 2, 2,50, 3,25, 4, 4,60, 5, 6 fűt 40 krig.

Női-nadrágok és corsettek 1,40, 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 1 fűt 50

krajezárig.

Gyermek-ingek és gatyák, 1, 1,10, 1,30, 1,50, 1,80 2 fűt 40 krig.

Flanel-ingek, 3, 3,50, 4, 4,50 fűt 40 krig. selyem-mellé 5, 6 fűt 40 krig.

Flanel-nadrágok 3, 4 fűt 40 krig.

Duxer (egészségi)ingek, 1,30, 1,50, 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5, 6 fűt 40 krig.

Duxer (egészségi) ingek selyemből 6, 7, 9, 10 fűt 40 krig.

Ugyanolya nadrág 1,75, 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 4,50, 5 fűt 40 krig.

Gatyák 1,25, 1,50, 1,60, 1,80, 2 fűt.

Gatyák rumburgi vászonból 2, 2,20, 2,30, 2,40, (magyar

és francia)

2,70, 3, fűt.

Rumburgi végvászon, 54 rőf 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 50,

60, 70, 120 fűt.

Hollandi 1/4 és 5/8 18, 19, 20, 22, 24, 26, 30, 35, 40, 45, 50 fűt.

Creas 1/4 és 5/8 11, 12, 50, 14, 15, 17, 18, 20, 24 fűt.

Fonalvászon 9, 10, 12 fűt.

Chifon, angol-féle, rőf 24, 26, 30, 35, 40, 50, 60 kr.

Tőrülközők tuzatonként 6, 7, 50, 8, 50, 9, 50, 10, 12 fűt.

Abroszok, asztal- és csemegekendők.

Vászon z ebkendők 3, 3,50, 4, 4, 50, 5, 5,50, 6, 6,50, 7, 8,

12 fűt.

Batist kendők színes szegélyvel 3,60, 4, 4,40 fűt.

Vászon-batist 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20 fűt.

Fehér vászon-batist 6,50, 7,50, 8,50, 9,50, 10,50, 12, 20 fűt.

Selyen zsebkendők 1,50, 1,60, 2, 2,50, 2,80, 3 fűt.

Valódi angol dírs-tőrülközők 150 darabja

Ingelők simák és mell-fodorral, gallérral és a nélkül 50,

60, 80 kr. 130 fűt.

Mindennemű betétek chifonból hosszukás és keresztés mus-

trával 35, 40, 50 kr, 1, 1,50 fűt

Ugyanolyak vászonból 70, 90 kr, 1, 1,30, 1,50, 2, 3,50 fűt.

Ugyanolyak himzeve 1,30, 1,60, 2, 2,50, 3, 4, 5, 6, 12 fűt

Ugyanolyak caro- és mell-fodorral Jabot 2,50, 3, 4, 5, 6, 7,

8, 15 fűt.

Plaidok, kisébkek és nagyobbak, 4,50, 5, 5,50, 7, 8, 9, 10,

11, 12, 15, 18, 26 fűt.

Utí-shawl-ök 80 kr, 1, 1,50, 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 fűt.

Cachuz gyujjuból és selyemtel 1,50, 2, 3, 3,50, 4, 5, 6, 7,

8, 12 fűt.

Ut-takarók 8, 10, 12, 13 fűt.

Gun mi esőkabnyok feketék és fehérek 11, 12, 13, 15 fűt.

Esernyők, cotton, alpaca- és selyemből 1,60 2, 2,80, 3, 4,

5, 6, 7, 8, 10, 16 fűt.

Harisnyák kéte és horgolva, vászonból, ezé nából, flanel,

gyujjuból és selyemből 3,60, 4, 5, 18 fűt.

Harisnyák nők és férfiak számára, vadász-harisnyák,

Gallér k chifon és vászonból, mindennemű 4,15, lehajlós és

Dux gallérok 3, 4,50, 6 fűt.

Kézlelők 4, 4,40, 4,80, 5,50, 6, 8, 10 fűt.

Nyakkendők 25 választékban, a legújabb és legdivatosab-

bak, esekök 25 kről 3 fűt.

Glacé- és posztkeztlyük szintén lívrécnek.

Mindennemű gallér- és készleő-gombok, ugyancsak

minden es a aka vágó ezikkre a legújabb választékba és a legújanyó abb árákon.

Levéliholi megrendelések utá vét mellett vagy az összeg

előleges beküldésével leh tő leggyorsabban eszközletnek.

1522 3-2

KOLLARITS JÓZSEF és fiai

legelső készfehérnemű gyári raktárában Pesten, váci-utca az „YPSILANTI”-hoz legnagyobb választékban legújanyósb árákon kaphatók mindennemű férfi, női és gyermekfehérneműk.

Férfi ingek, rumburgi, hollandi vagy irlandi vászonból, darabja 2 fűt 50, 3 fűt, 3 fűt 50, 4 fűt, 4 fűt 50, 5 fűt, 5 fűt 50,

6 fűt, 6 fűt 50, 7 fűt, 8 fűt, 10 fűt, 12 fűt.

Férfi háli ingek, 3 fűt, 3 fűt 50, 4 fűt, 4 fűt 50, 5 fűt, himzett

tek 6 fűt, 7 fűt, 8 fűt, 8 fűt, 12 fűt, 12 fűt, 14 egész 20 fűt 40 krig.

Férfi madapocian ingek 1,60, 1,75, 2, 2,50, 3, 3,50, 4 fűt.

Férfi színes ingek 1 fűt 50, 2 fűt, 2 fűt 50, 3 fűt.

Férfi gatyák magyar, félmagyar vagy francia szabásra, fél-

vászonból 1,50, 1,55, 1,60, tiszta vászonból 1,75, 2, 2,50, 3,

3,50.

Férfi gallérok, kézelők, nyakkötők, félharisnyák és mindennemű

vászon s batist zsebkendők.

Női ingek vászonból sima 2,25, 2,50, 3, 3,50, 4, 5, himzett

3, 3,50, 4, 4,50, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14 fűt, francia mel-

vátvársal 4, 4,50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 fűt.

Női háló-corsettek 1,85, 2, 2,25, 2,50, 2,75, 3, 3,50, 4, 4,50

5, 6 egész 12 fűt 40 krig.

Női francia derék-fűzők 1,50, 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 4,50.

Női harisnyák legjobb minőségben pamutból, kötéjge 4, 4,0,

5, 5,50, 6, 7, 8 egész 15 fűt, ezérnából 11—24 fűt.

Női alsószoőknyák s nadrágok porkából esikos s piquot barehet-

ből, éjjeli s pongyola főkötők, mindennemű vászon s bat-

ist zsebkendők.

Fü ingek vászonból, madapocianból s színesek a legújanyósb

árákon, ugyancsak fü-gatyák s félharisnyák.

Leány ingek minden formában, ugyancsak leány-corsettek s ha-

risnyák.

A legnagyobb választékban férfi és női téli alsó ingek s

nadrágok, ugyancsak minden téli árúk, legújabb flanel in-

gek s schawlok.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkban rumburgi, hollandi s ir-

landi vászonban. Darabját 25, 27, 28, 30, 32, 35, 40, 60,

60 egész 120 fűt 40 krig.

Creas vászon 12, 12,50, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20—25 fűt 40 krig.

Vászonzsebkendők, kötéjge 3, 3,50, 4, 5, 5,50, 6, 6,50, 7, 8,

9, 10—20 fűt 40 krig. balistzsebkendők 4,50—30 fűt 40 krig.

Tőrülközők, kötéjge 5,80, 6,90, 7,50, 9,50, 10, 12 egész 20 fűt 40 krig.

Asztalkendők, kötéjge 5, 5,50, 6 egész 12 fűt 40 krig.

Abroszok és damaszt asztali-készleltek 6, 8, 10, 12, 18 és 21

személyre minden áron.

Színes ágyi canavázson, vége 9, 10, 11, 12, 13—16 fűt 40 krig.

Fűgönyök a legnagyobb választékban, egy ablakra 4, 5, 6, 7, 8,

9, 10, 12, 14, 15 fűt párja.

Asztal- és ágyterítők, kávé abroszok s csemegekendők.

Menyasszonyi készleltek 200 fűtől 2000 fűt 40 krig. kősz fohérnemű a

vászonban a legszebb kiállításban szolgáltathatjuk. Nagy

árjegyzékünköt kívánáságra bérmentesen beküldjük.

Levél általi megrendelések még az nap melyen érkeznek,

jobb kiválasztásban eszközözeteknek, csomagolási díjt nem

számítunk.